

Risikokommunikation i arbejdsmedicinen

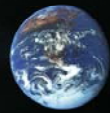
Dagens Program:

- 9.00-10.00 **2 Oplæg:**
Maja Horst: Risikokommunikation i offentligheden
Mette Nordahl Svendsen: Risikokommunikation i hverdagen
- 10.20-11.00 **3 interessante sagsfremstillinger:**
Sven Viskum: Kviksølv
Peter Jacobsen: Asbest
Ann Kryger: Museskader
- 11.20-12.15 **Kommentarer til de tre sager**
Mette Nordahl Svendsen, Maja Horst & Kurt Rasmussen
- 13.15-14.00 **Diskussion af de tre sager**
- 14.00-14.30 **Opsamling i plenum**

Risikokommunikation i offentligheden

Maja Horst
CBS
mh.lpf@cbs.dk

Risikokommunikation i et offentligt perspektiv

- Risiko er ikke en objektivt givet ting i den offentlige samtale, men afhænger af, hvordan noget fortolkes og anerkendes som risiko
- Den offentlige sandhed om risici er derfor åben for argumenter og samfundsmæssige definitionsprocesser
- Risiko og fordelingen af risici er en politisk kamp om indretning af 'det gode samfund'
- Fortolkningen af risici og tilskrivning af roller som skurke og helte afspejler disse kampe

Risiko som samfundsmæssigt fænomen

- Risikosamfund
 - Fra rigdomsfordeling til risiko-fordeling
 - Risiko som centralt politisk felt
- Videnssamfund
 - Viden som centralt velfærdsgode
 - Vidensproduktion spredt og vidensautoriteter under forandring
 - Risiko tæt knyttet til produktion af ny viden og teknologi
- Risiko som samfundsmæssigt anliggende
 - Effektivitet – udnyttelse af ny viden
 - Demokrati – Politisk deltagelse i beslutninger med betydning for samfundet

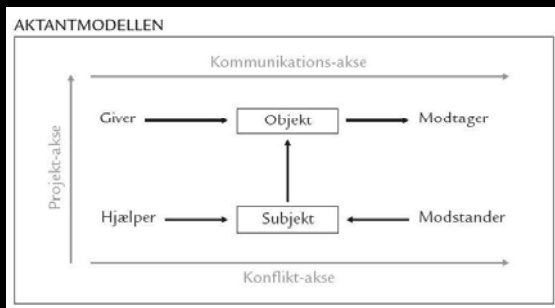
Den offentlige konstruktion af risici

- Principielt kan alle truende farer forstås som en risiko i offentligheden
- Formidling af risiko er konstruktion af kausal sammenhæng mellem tilsyneladende adskilte fænomener
- At omtale noget som en risiko er en bestemt fortolkning og iscenesættelse af den pågældende fare
- Risikoperspektivet gør det muligt at forudsige og beregne faren og dermed tilsyneladende også at tage forholdsregler mod den
- Alle ulykker kunne være undgået – offeret har altid ret til at udpege en ansvarlig

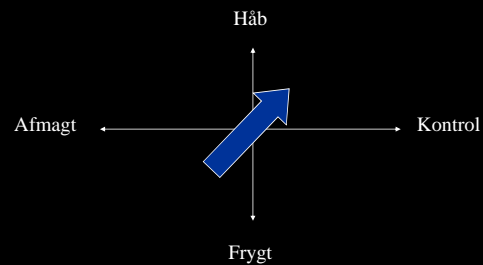
Risikokommunikation i medierne

- 2 forskellige logikker
 - Forskere og eksperter orienterer sig mod *sandhed* (detaljer, usikkerhed, det vi ikke ved...)
 - Journalister orienterer sig mod *nyhed* (nyhedskriterier, enkelthed, løsninger...)
- Megafon-effekt: journalister sælger historier ved at forsimple og fjerne usikkerhed
- Fordrejnings-effekt: journalister mindsker deres egen usikkerhed ved objektivitetsritualer (fx ligelig repræsentation af forskellige parter i en kontrovers)

Mediernes historiefortælling

Risikohistoriernes dramaturgiske logik

Dynamikker i den offentlige samtale om risiko

- Rationalitet
 - Hvilke risici skal vi bekymre os om?
- Politisk perspektiv
 - Hvem bestemmer hvad der er en acceptabel risiko?
- Skyld og ansvar
 - Hvor skal ansvaret placeres når nogen udsættes for en fare/en ulykke

Tre forskellige arenaer for den offentlige samtale om risiko

- Den tekniske arena (sandhed)
 - Kontroverser medfører ofte forvrejnings- og megafoneffekter i medierne
- Den politiske arena (rimelighed)
 - Placering af ansvar og 'soning' af skyld (afspejler samfundets politiske kultur)
- Troværdighedsarena (tillid)
 - Talerens retoriske overbevisningskraft (bygger på viden, dømmekraft og velvilje overfor publikum)

Hvad kan man lære af det?

- Skift fokus fra afsender til modtager
- Tænk strategisk over historiefortælling og tildelingen af roller
- Husk at overbevisning og forståelse ikke kun skabes gennem viden og fakta
- Arbejd aktivt med at etablere egen troværdighed og autoritet – den er ikke længere givet
- Accepter at der er en forventning om en form for løsning på ofres problemer

Gruppediskussioner

- Hvilket billede skal samfundet have af arbejdsmedicinens eksistensberettigelse? I hvis tjeneste arbejder arbejdsmedicinerne – og hvem/hvad skal de fremme eller hjælpe?
- Hvordan vil I gerne bruges af medierne som eksperter i risikokommunikation - og hvorfor skulle medierne være interesserede i at give jer den rolle?
- Hvordan skal borgernes møde med arbejdsmedicineren være? Kan man tage folks bekymringer alvorligt uden at gå på kompromis med sin videnskabelige saglighed?
- Vælg én, der kan fremlægge jeres diskussion kl. 14 (1 min.)